

Přehled o záchraně zříceniny Břečtejna v současnosti.

Zpracován v roce 2008.

Před uvedením této činnosti se krátce zmíním o historii z 13. století v oblasti Vlčic, která není přímo společná s existencí hradu Břečtejna.

Určitým výzkumem středověkých hradů a tvrzí v Podkrkonoší, se zabýval Dr. Antonín Hejna kolem let 1958, částečně i s úplnou zříceninou neznámého hrádku nad Horními Vlčicemi.

V roce 1971 objevil přírodovědec Zdeněk Pilous při studiu kryptogemologické vegetace Vlčických skal, skutečně neznámou fortifikovanou lokalitou severně od Horních Vlčic.

Od roku 1975 s tímto zbytkem zříceniny, pravděpodobně z 13. století, na skalnatém výběžku v prudké skalnaté stráni, pod kótou 536 m nad Horními Vlčicemi, se zabýval Jiří Sígl a Vladimír Wolf. Popis o zřícenině tohoto hrádku uvedli v poměrně rozsáhlém díle „Bezejmenný hrádek u Vlčic, okres Trutnov“.

V další části uvádíme přímé údaje o záchraně významné zříceniny Břečtejna v lokalitě Vlčic - Hrádečku.

Od 60. let minulého století začali projevovat zájem o Břečtejna a jeho záchranu někteří občané Trutnovska, především se jednalo o Mgr. Ludka Jirásku, PhDr. Vladimíra Wolfa. Přes tuto jejich snahu, zahájení záchranných praktických prací nebylo uskutečněno.

V roce 1990 „Projektová a inženýrská organizace kultury“, za řízení PhDr. Františka Gabriela, provedla „Stavebně historický průzkum“. V tomto díle jsou uvedeny částečné údaje o rodu Zilvarů, který získal majetky v této oblasti již před rokem 1388. Dále je zde sestavený značně podrobný záznam o Břečtejnu, pojednávající o architektonickém rozboru, stavebním vývoji a památkových požadavcích na jeho konzervaci. Vzhledem k určitým nejasnostem původní výstavby hradu a romantické úpravy, je v závěru hlavně doporučena záchranná činnost.

původní výstavby hradu a romantické úpravy, je v závěru hlavně doporučeno při záchranné činnosti této památky, především provedení konzervace současného stavu.

Dále v roce 1992 provedlo Muzeum východních Čech a Vysoká škola pedagogická Hrad. Králové archeologický výzkum, za řízení Miroslavy Cejpkové, Jiřího Sigla a Vladimíra Wolfa.

Cílem této činnosti bylo maximální prozkoumání vnitřní části hradu. Další výzkum byl zaměřen na místa vstupu do hradu a na oba pasy valového opevnění pod hradem, na severovýchodní a jihovýchodní straně.

Celkově bylo provedeno 26 kopaných sond. V nich pak byly nalezeny drobné keramické fragmenty z nádob a kachlů. Při výzkumu pece v interiéru hradu, o které není plně jasné kdy byla vytvořena, byly zde objeveny keramické dlaždice o rozměru 20 x 20 cm. Dále zde byly nalezeny ojedinělé drobné železné předměty, jako hřebky, skoby a klíče.

Velmi důležité nálezy byly v drobných mincích. Například černý haléř Vladislava II. Jagellonského z let 1482 – 1485, dále haléř města Zhořelce, datovaný před rokem 1516. Konečně i silně otřelá mince, která velikostí a vzhledem je pravděpodobně z období 15. – 16. století.

Záznam o Archeologickém výzkumu hradu Břečtejna u Vlčic, na současném Hrádečku je uložen ve „Zpravodaji muzea Hradec Králové, 19, 1993“.

I když tyto průzkumné činnosti byly v tomto rozsahu před koncem 20. století provedeny, nebylo jich doposud využito.

V roce 1993 v rámci Klubu rodu Zilvarů - Silvarů navázal Ing. Zdeněk Zilvar kontakt se starostou Obecního úřadu Vlčice, Ing. Františkem Cvrčkem a oba zahájili společnou akci k záchraně zříceniny Břečtejna. K praktickému plnění tohoto úkolu, byla založena nezisková organizace „Obecně prospěšná společnost Břečtejna“. Celá tato akce pak proběhla ve dvou etapách.

V první etapě šlo o zajištění potřebných dokladů k zahájení záchranných prací. K tomu jsme prováděli nespočet jednání s orgány Okresního úřadu v Trutnově, Památkového ústavu v Pardubicích, Katastrálním úřadem v Trutnově a dalšími památkovými orgány. Katastrální úřad zajistil záznam o existenci Břečtejna, který do té doby ještě v jeho dokladech nebyl. Okresní úřad podmínil souhlas záchranu Břečtejna a pomoc s tím, že obec Vlčice převezme Břečtejna do svého

vlastnictví. Což bylo obci přijato a v roce 1997 se stala jeho majitelem. Pozemek pod hradem a kolem, označený katastrálním čís. 96/2 v katastru Hrádeček, však zůstal dále v majetku Lesů ČR. S firmou Projekty, průzkumy a posudky staveb Trutnov, byl navázán úzký kontakt a ona zpracovala záchranný konzervační projekt, s finančním předpokladem ve výši 1,5 milionu Kč. Při tom Památkový ústav Pardubice nesouhlasil s možným používáním soudobého novějšího stavebního materiálu, který by uvedená firma mohla využívat.

V té době, stavební odbor Městského úřadu Trutnov vydal stavební povolení.

V druhé etapě od roku 1997 šlo o zajištění finančních prostředků, což bylo obtížnější než činnost v první etapě. Novodobý majitel Břečtejna obec Vlčice, neměla sama dostatek financí. Tak byla zahájena řada jednání o poskytnutí finanční pomoci, s výše uvedenými památkovými orgány, s Ministerstvem Kultury ČR a s různými právníckými a fyzickými osobami. Bohužel, u těchto orgánů nedošlo k pochopení, tím se nepovedlo získat potřebné finanční prostředky a záchranné konzervační práce nemohly být zahájeny.

Tato obtížná situace k praktické záchranné práci na zřícenině přetrvala ještě do konce roku 2002.

V roce 2003 se situace v provedení záchrany Břečtejna značně zlepšila. Podařilo se navázat kontakt s Krajským úřadem Královéhradeckého kraje, k poskytnutí dotace grantového programu obci Vlčice, pro realizaci projektu „Záchrana zříceniny Břečtejna“. V tomto roce došlo na obecním úřadě k jednání zástupců památkových orgánů, o provedení záchranných konzervačních prací. Byl jimi zamítnut původní projekt zpracovaný firmou „Projekty, průzkumy a posudky staveb Trutnov“ z roku 1997 a bylo rozhodnuto zpracovat nový.

Řízením záchranných prací a zpracováním nového projektu byla pověřena firma „Rekonstrukce historických staveb – Praha“ a prováděním manuálních prací firma „Trango – Kutná Hora“.

Královéhradecký kraj v roce 2003 poskytl záslužně jako první, dotaci 241 000 Kč a v roce 2004 dalších 300 000 Kč. Stejnou částku podle dohody investovala obec Vlčice, což bylo v celkové hodnotě 1,082 000 Kč.

Za uvedené peníze byly v roce 2003 zahájeny záchranné konzervační práce. V první řadě bylo provedeno odstranění náletových dřevin a zakoupen kamenný stavební materiál.

V červnu 2004 byla provedena oprava části vnějšího hradního zdiva na západní straně. V jádru hradu byla provedena částečná úprava vchodu, do klenuté místnosti (sklepa), pod původním palácem, věží a pozdějším altánem.

V roce 2005 byly poskytnuty další dotace. Ministerstvo Kultury ČR poskytlo 180 000 Kč, Lesy ČR 150 000 Kč, Královéhradecký kraj 100 000 Kč a Obecní úřad Vlčice investoval sumu 216 230 Kč. Tato dotace v hodnotě 646 230 Kč zajistila provedení další opravy velmi rozpadlého zdiva na východní straně.

V roce 2006 bylo pokračováno v poskytování dalších dotací, v hodnotě 825 000 Kč. Ministerstvo kultury ČR podle slibu ministra a v rámci „Programu záchrany architektonického dědictví na rok 2006“ věnovalo 500 000 Kč, Královéhradecký kraj 100 000 Kč a obec Vlčice 225 000 Kč. Byla provedena oprava vnitřní části zdiva nad vchodem a částečná oprava vchodu.

V roce 2007 byla poskytnutá finanční dotace v hodnotě 495 194 Kč. Od Ministerstva kultury ČR 100 000 Kč a od obce Vlčice 395 194 Kč. Tím byla provedena oprava jižního vnějšího zdiva.

Celková dotace poskytnutá v letech 2003 - 2007 v hodnotě 3 048 424 Kč, zajistila zahájení a provádění potřebných záchranných prací, které jsou v rozsahu asi necelé poloviny. To znamená, že pravděpodobný rozpočet na záchranu zříceniny Břečtejna dosahuje v současné době přes sedm milionů Kč. Což představuje, že toto potřebné finanční množství je několika-násobně větší než byl předpoklad před lety 1997, kdy bylo v projektu uvedeno pouhých 1,5 milionu Kč.

Na základě těchto skutečností by bylo vhodnější, kdyby se nám podařilo získat větší množství peněz, v nejkratší možné době. Při prodlužování záchranného termínu dochází prokazatelně ke zdražování těchto prací a k dalšímu rozpadávání zříceniny.

Z těchto důvodů se jeví za nejvhodnější, zříceninu Břečtejna zachránit a otevřít pro návštěvníky v nejkratší možné době, v roce 2010. K tomu je potřebné pro léta 2008 – 2009 získat značnou finanční část, což by bylo potřebné aspoň po dvou milionech Kč.

Za poskytnutí dotace jsme všem dárcům vděční a vřele jim děkujeme. Věříme, že se podaří získat takové množství finančních prostředků, k úplné záchrance zříceniny Břečtejna.

Zajišťujeme záchranu zříceniny Břečtejna podle dohody s Obecním úřadem Vlčice a Klubem rodu Zilvarů – Silvarů.. Naším cílem je, splnit tento úkol v nejkratší době. Scházíme se několikrát do roka jak na schůzích společnosti, tak přímo sledujeme a uvádíme provádění vlastní manuální práce.

Tento popis o záchranné činnosti, která bude prováděna i v dalších letech, bude dále uváděn doplněním tohoto záznamu Přehled o záchraně zříceniny Břečtejna v současnosti.

Za O.P.S. Břečtejn
zpracoval Ing. Zdeněk Zilvar
(Grusova 414 53009 Pardubice)